

Ενότητα στις Εικαστικές Τέχνες

Τίτλος: Κατοικίδια ζώα

Βαθμίδα: 2

Τάξη: Ε΄

Διάρκεια: 6 X 80΄

Περιγραφή Ενότητας Οι μαθητές/τριες εκφράζουν συναισθήματα και προβληματίζονται για θέματα που αφορούν τα κατοικίδια ζώα. Μέσα από διαδικασίες εικαστικών περιγραφών, παιχνιδιών και γνωριμίας με έργα καλλιτεχνών και καλλιτέχνες που ασχολήθηκαν με το θέμα, αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις για την εικαστική εξέλιξη των ζωγραφικών τους έργων. Γίνεται επίσης προσπάθεια ευαισθητοποίησης των παιδιών σε θέματα σεβασμού, προστασίας, φροντίδας και εθελοντικής εργασίας απέναντι στα ζώα.

Οικολογία Σχολείου Πλαίσιο μάθησης/ιδιαιτερότητες σχολείου και κοινότητας: Το σχολείο είναι αστικό και βρίσκεται σε μια τοποθεσία με ραγδαία αύξηση των κατοίκων στην ευρύτερη περιοχή. Διαθέτει εργαστήριο για το μάθημα των Εικαστικών Τεχνών ενώ υπάρχει και εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών με μόνιμα εγκατεστημένο βιντεοπροβολέα και διαδραστικό πίνακα. Ο διευθυντής ενθαρρύνει εικαστικές παρεμβάσεις στους εξωτερικούς χώρους του σχολείου και γενικά το κλίμα είναι ευνοϊκό για εικαστική έκφραση και δημιουργία.

Προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες, ενδιαφέροντα και ιδιαιτερότητες των παιδιών: Οι μαθητές/τριες έχουν έντονο ενδιαφέρον και όρεξη για εικαστική δημιουργία. Σε πολλές περιπτώσεις συνεργάζονται μεταξύ τους ανταλλάσσοντας ιδέες, απόψεις και πειραματισμούς. Σχεδόν όλα τα παιδιά είχαν εμπειρίες με κάποιο κατοικίδιο που είχαν στο σπίτι ή ακόμη και εμπειρίες από τη μη απόκτηση κάποιου ζώου στην οικογένεια – παρά την έντονη τους επιθυμία.

Θεματικές Περιοχές: Κοινωνία και Ζωή, Τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά

Ζήτημα: Σχέση ανθρώπου και ζώων

Στοιχεία από τον Πυρήνα:

- Μορφολογικά στοιχεία: γραμμή, σχήμα, χρώμα, υφή
- Δομικά στοιχεία: σύνθεση, ισορροπία
- Νοηματικά στοιχεία: αφήγηση προσωπικών εμπειριών, έκφραση συναισθημάτων
- Τεχνικές: σχέδιο, ζωγραφική

Μέσα – Υλικά: Τετράδιο εικαστικών, πλάκες αδιαφανούς υδροχρώματος, πινέλα, χαρτί, ξυλομπογιές, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, βιντεοκάμερα, κασετόφωνο.

Πηγές:

- Έκθεση της Μάρλεν Καρλετίδου «Κάθετα όνειρα και μια ιστορία», Γκαλερί Αργώ, Λευκωσία, 9/5 – 20/5/2011.
- Έκθεση του Δημήτρη Μυταρά «Τα Αδέσποτα Σκυλιά», Γκαλερί Αστrolάβος Δεξαμενή, Αθήνα, 7/11 – 8/12/2001.
- Οργανισμός Διάσωσης και Προστασίας Ζώων «Άργος», www.argossaanctuary.com
- <http://www.artlies.org/article.php?id=1436&issue=53&s=1>
- Εικαστική δράση (performance) του καλλιτέχνη Francys Alys «The collector», <http://www.francisalys.com/public/collector.html>

Στόχοι Ενότητας

(Γνώσεις και Εμπειρίες, Δεξιότητες, Στάσεις)

Οι μαθητές/τριες να:

- 1) ανακαλούν εμπειρίες, γνώσεις και συναισθήματα, καταγράφουν και επεξηγούν τις ιδέες τους
- 2) διατυπώνουν ερωτήματα και προβληματισμούς για θέματα που αφορούν στα ζώα
- 3) διερευνούν, συλλέγουν, καταγράφουν πληροφορίες από διάφορες πηγές σχετικές με τα ερωτήματά τους
- 4) προβληματίζονται για την πορεία εργασίας και την επιλογή των υλικών τους
- 5) παράγουν έργα μέσα από διαδικασίες περιγραφής, πειραματισμού, παρατήρησης
- 6) αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν έννοιες που σχετίζονται με μορφολογικά (γραμμή, σχήμα, χρώμα, υφή) και δομικά (σύνθεση, ισορροπία) στοιχεία
- 7) προσεγγίζουν έργα τέχνης (αυθεντικά και με προβολή), και επικοινωνούν με την εικαστική δημιουργό τους
- 8) παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εικαστικής τους εργασίας, εκφράζοντας σκέψεις και συναισθήματα για τα δικά τους έργα αλλά και των συμμαθητών/τριών τους
- 9) ευαισθητοποιούνται σε θέματα σεβασμού, προστασίας, φροντίδας και εθελοντικής εργασίας απέναντι στα ζώα.

Πορεία Ενότητας

ΜΑΘΗΜΑ 1: Έρευνα – Προβληματισμός

Έμφαση στους Στόχους 1, 5, 8

1. Ανάκληση εμπειριών

Τα παιδιά περιγράφουν προφορικά και γραπτά το προφίλ του κατοικίδιου τους ζώου (εξωτερικά χαρακτηριστικά, αναλογίες σώματος, χαρακτήρας). Τοποθετούν τη γραπτή περιγραφή στο εξωτερικό φακέλου που περιέχει τη φωτογραφία του ζώου τους.



2. Παιγνίδι

Ανταλλάζουν φακέλους μεταξύ τους και διαβάζουν τις πληροφορίες που αναγράφονται στο εξωτερικό του φακέλου. Βάση των πληροφοριών αυτών σχεδιάζουν το ζώο σε χαρτί ¼ A4 χρησιμοποιώντας μολύβια HB, 2B, 5B και ξυλομπογιές.



3. Παρουσίαση

Τα παιδιά παρουσιάζουν τα σχέδια που έφτιαξαν με βάση την περιγραφή που είχαν μπροστά τους ενώ παράλληλα παρουσιάζουν τη φωτογραφία του ζώου που υπήρχε στο φάκελο. Γίνεται σύγκριση φωτογραφίας - περιγραφής - σχεδίου και εκφράζονται παρατηρήσεις και απόψεις.



ΜΑΘΗΜΑ 2: Παρουσίαση - Διερεύνηση

Έμφαση στους Στόχους 1, 2, 3, 4, 5, 9

1. Παρουσίαση - προβολή - συζήτηση

Γίνεται προβολή των σχεδίων και φωτογραφιών και παράλληλα τα παιδιά εκφράζουν συναισθήματα για τα ζώα τους ανακαλώντας προσωπικές εμπειρίες (π.χ. ιστορικό απόκτησης του ζώου, συνθήκες διαβίωσης του, συνήθειές του, τα συναισθήματα τους).

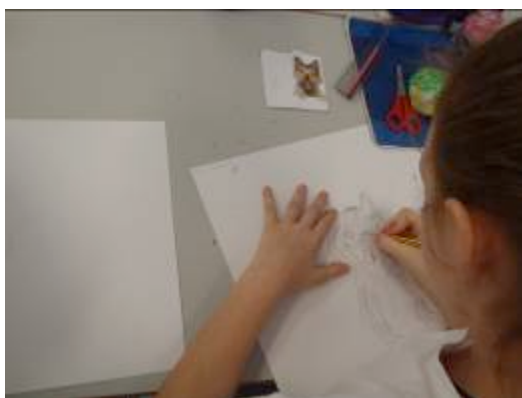


2. Διερεύνηση

Κάθε παιδί διατυπώνει το δικό του ερώτημα σε σχέση με το τι θα ήθελε να μάθει για το ζώο του ή για το ζώο κάποιου άλλου συμμαθητή/τριας του (π.χ. ράτσα, διατροφή, τρόπος φροντίδας, νομοθεσία για τα ζώα, οργανισμός προστασίας ζώων). Γίνεται καταγραφή στον πίνακα από τον/την εκπαιδευτικό των απόψεων και προβληματισμών των παιδιών, καθώς και τρόπων που θα μπορούσαν να τα διερευνήσουν. Η κωδικοποίηση αυτή δίνεται σε έντυπη μορφή (φύλλο εργασίας) και το κάθε παιδί καλείται να διερευνήσει το ερώτημα του στο σπίτι και να συλλέξει υλικό μέσα στο εικαστικό του ημερολόγιο ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή (εικόνα, βίντεο, κείμενο).

3. Δημιουργία

Τα παιδιά παρατηρούν τη φωτογραφία του κατοικίδιου τους και το σχεδιάζουν σε χαρτί χρησιμοποιώντας ποικίλα υλικά (επιλογή από: μολύβια, ξυλομπογιές - υδατοδιαλυτές και μη, λαδοπαστέλ, υδατοδιαλυτά παστέλ, νερομπογιές).



ΜΑΘΗΜΑ 3: Πειραματισμός με υλικά

Έμφαση στους Στόχους 3, 4, 5, 9

1. Παρουσίαση- εξέλιξη έργου

Τα παιδιά μετά τη διερεύνηση που έκαναν σχετικά με το ερώτημα που τέθηκε στο προηγούμενο μάθημα, παρουσιάζουν το υλικό που συγκέντρωσαν. Ανταλλάσσουν απόψεις μεταξύ τους, εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους και αποφασίζουν για την τελική μορφή που θα έχει το έργο τους.





2. Προβληματισμός

Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει στα παιδιά ότι το ερχόμενο μάθημα θα επισκεφτούν την εικαστική έκθεση της ζωγράφου Μάρλεν Καρλετίδου με θέμα «Κάθετα όνειρα και μια ιστορία» στην Γκαλερί Αργώ. Τίθεται ο προβληματισμός για το τι μπορεί να περιλαμβάνει η θεματική των έργων με ένα τέτοιο τίτλο. Οι απόψεις και τα ερωτήματα τους καταγράφονται για να συζητηθούν κατά τη διάρκεια της επίσκεψης.

ΜΑΘΗΜΑ 4: Επίσκεψη σε εικαστική έκθεση και δημιουργία

Έμφαση στους Στόχους 2, 5, 6, 7, 8, 9

1. Επίσκεψη σε έκθεση εικαστικών έργων

Πριν από την επίσκεψη γίνεται ανάκληση των υποθέσεων/ερωτημάτων που είχαν θέσει τα παιδιά στο προηγούμενο μάθημα. Στο χώρο της έκθεσης τα παιδιά προσεγγίζουν τα έργα με τη βοήθεια της ίδιας της ζωγράφου. Μέσα από συζήτηση με την εικαστικό διαπιστώνουν ότι ο τίτλος της έκθεσης έχει άμεση σχέση με το περιεχόμενο των έργων. Προβληματίζονται για την «...ιστορία» που ξετυλίγεται μπροστά τους και αφορά μια κατοικίδια γάτα και ένα αδέσποτο γατάκι, τον Λούντβιχ. Εντοπίζουν τα υλικά και τις τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία των έργων (σχέδιο και φωτοκολάζ).



2. Δημιουργία στο χώρο της έκθεσης

Μετά την επικοινωνία τους με τα αυθεντικά έργα τέχνης και την εικαστικό, τα παιδιά δημιουργούν τα δικά τους σχέδια στο χώρο της γκαλερί με μολύβια και ξυλομπογιές, συζητώντας μαζί με τη ζωγράφο και ανταλλάζοντας ιδέες και απόψεις για τα δικά τους έργα.



ΜΑΘΗΜΑ 5: Αξιοποίηση εικαστικών έργων - Δημιουργία

Έμφαση στους Στόχους 1, 4, 5, 6, 7

1. Ανάκληση εμπειριών - εμπλουτισμός εικαστικού έργου

Τα παιδιά έχοντας υπόψη τις παραστάσεις και εικόνες από την επίσκεψή τους στην γκαλερί, συνεχίζουν στην τάξη το δικό τους σχέδιο εμπλουτίζοντάς το με κολάζ ή άλλα υλικά και τεχνικές.

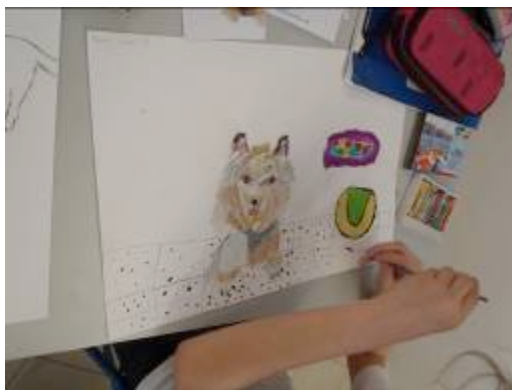
2. Αξιοποίηση εικαστικών έργων

Γίνεται εισαγωγή στα έργα του Δημήτρη Μυταρά με θέμα «Αδέσποτα σκυλιά» (με προβολή). Τα παιδιά προσεγγίζουν τα έργα με τη βοήθεια ερωτήσεων του/της εκπαιδευτικού (π.χ. Γιατί ασχολείται ο εικαστικός με το συγκεκριμένο θέμα; Έχετε δει αδέσποτα σκυλιά; Με ποιο τρόπο τα αποδίδει ο καλλιτέχνης;) αλλά και με ανάκληση προσωπικών τους εμπειριών. Μέσα από τη συζήτηση τα παιδιά προτρέπονται να παρατηρήσουν τα μορφολογικά στοιχεία που χρησιμοποίησε ο καλλιτέχνης (γραμμή, χρώμα, υφή).



3. Εμπλουτισμός και ολοκλήρωση εικαστικού έργου

Στο τετράδιο εικαστικών καταγράφουν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να εμπλουτίσουν το έργο τους. Το ολοκληρώνουν με στοιχεία που παρατήρησαν στα έργα του Μυταρά, αλλά και με άλλα στοιχεία για να ολοκληρώσουν την εικόνα του ζώου τους.



ΜΑΘΗΜΑ 6: Τελική Αξιολόγηση

Έμφαση στους Στόχους 2, 9

Ενημέρωση από εθελοντή του Οργανισμού Διάσωσης και Προστασίας Ζώων «Άργος»

Ο αντιπρόσωπος του Οργανισμού επισκέπτεται το σχολείο και ενημερώνει και ευαισθητοποιεί τα παιδιά για τους στόχους και το σκοπό του Οργανισμού. Τα παιδιά θέτουν τις ερωτήσεις και τους προβληματισμούς τους και εκφράζουν την επιθυμία να επισκεφτούν το καταφύγιο ζώων. Η επίσκεψη γίνεται στη διάρκεια εκπαιδευτικής/ψυχαγωγικής εκδρομής.



Αναστοχασμός

α) Μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές/τριες απέκτησαν άμεσες και αυθεντικές εμπειρίες μέσα από επισκέψεις και γνωριμίες με άτομα και θέματα που είχαν σχέση με την εικαστική ενότητα που μελέτησαν. Ανέπτυξαν την κριτική τους σκέψη και εξέφρασαν τα συναισθήματά τους μέσα από συζητήσεις με τους/τις συμμαθητές/τριες τους και τα εμπλεκόμενα άτομα. Βρίσκονταν σε συνεχή προβληματισμό και εγρήγορση για την εξέλιξη και ολοκλήρωση του εικαστικού τους έργου. Ερεύνησαν, παρατήρησαν και κατέγραψαν στα εικαστικά τους ημερολόγια δεδομένα και ιδέες χρήσιμα για την εικαστική τους δημιουργία. Εξοικειώθηκαν με τη διαδικασία της παρουσίασης της πορείας εργασίας και των αποτελεσμάτων της. Ευαισθητοποιήθηκαν σε θέματα εθελοντισμού και προστασίας των ζώων.

β) Εναλλακτικές δραστηριότητες

- Δημιουργία τρισδιάστατων σκύλων ή άλλων ζώων με τη χρήση άχρηστων υλικών. Εικαστικό δρώμενο/περίπατος με τα έργα αυτά σε κεντρικό δρόμο της πόλης, ή στα πεζοδρόμια της γειτονιάς του σχολείου με θέμα «Τα δικά μας δε λερώνουν...». Κάτω από τα έργα θα μπορούσαν να τοποθετηθούν μαγνήτες για να μαζεύουν άχρηστα μεταλλικά αντικείμενα από το δρόμο. Ο περίπατος αυτός θα μπορούσε να βιντεοσκοπηθεί από τα ίδια τα παιδιά ενώ παράλληλα να καταγράφουν τις αντιδράσεις των περαστικών - θεατών.
- Τα παιδιά παίρνουν στο σπίτι τους το ζώο - κατασκευή και το τοποθετούν δίπλα από το ζωντανό τους κατοικίδιο με σκοπό να καταγράψουν (βιντεογραφήσουν, φωτογραφήσουν) τις αντιδράσεις του.
- Θεατρικό δρώμενο με τη συμμετοχή των «σκυλιών/ζώων» τους. Το δρώμενο θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με προβολή της εικαστικής δράσης (performance) του καλλιτέχνη Francys Alys «The collector», 1992 (βλ. Πηγές).
- Έκθεση έργων των παιδιών στο χώρο του εργαστηρίου εικαστικών τεχνών του σχολείου.
- Καταγραφή συναισθημάτων και περιγραφή ζώου στο μάθημα των Ελληνικών, έρευνα για τα κατοκίδια στο μάθημα των Φυσικών Επιστημών.

Εκπαιδευτικός: Στέλιος Παπαμάρκου

Υποστηρίκτρια: Νικολέτα Αυγουστή